A°. 1849. Opregte Dingsdagsche No. 221.

HAARLEMSCHE COURANT

van 18 September.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

TURIN, 11 September.

Het in verzekerde bewaring stellen van *Garribaldi* te Genua heeft in de zitting van de Kamer der afgevaardigden van heden aanleiding gegeven tot zeer heftige aanvallen op het bewind. De minister *Pinelli* heeft getracht de handelingen van de Regering in deze zaak te verdedigen; doch de vergadering heeft eene dagorde aangenomen, waarbij die handelwijze zeer wordt afgekeurd. — Het blijkt echter, dat *Garribaldi* in zijne gevangenschap met veel toegevendheid wordt behandeld.

Het opnemen van den bekenden brief van den Voorzitter der fransche Republiek in het officiële toscaansche regeringsblad heeft aanleiding gegeven tot verwikkelingen met den te Florence gevestigden pausselijken Nuntius. Men meldt, dat die plaatsing is geschied op aandrang van den franschen gezant bij het toscaansche Hof.

— Men beweert, dat de heer *de Rayneval*, welke den 5den dezer te Rome is teruggekeerd, eenige meer gunstige berigten heeft medegebragt, omtrent de gezindheid des Pauzen tot toegeeflijkheid. Ook wil men, dat Z. H. weldra naar Rome zal terugkeeren; doch te dezen aanzien is nog niets met zekerheid bekend.

WEENEN, 13 September.

De maarschalk *Radetsky* is heden alhier aangekomen, en heeft zich daarbij nog al in 't openbaar willen vertoonen. Al de straten, langs welke hij zich van het station der ijzerbaan naar den Hofburg begaf, waren met bloemen en vlaggen versierd, en de veldheer is door de groote menigte, die hem reeds aan het station wachtende was, met eene in de daad uitbundige geestdrift ontvangen en begroet. — Ook de Ban van Croatie is in deze hoofdstad aangekomen, en almede met veel geestdrift ontvangen.

— De generaal *Klapka* is wel in Dotis geweest, maar alleen om te onderhandelen, en dit is mislukt. Hij is daarop naar Komorn teruggekeerd, alwaar men ernstige aanstalten maakt, om zich hardnekkig te verdedigen, terwijl van de keizerlijke zijde niet minder belangrijke maatregelen worden genomen, om die vesting, welke zoo door ligging, als door kunstwerken, als bijna onverwinnelijk wordt voorgedragen, te bedwingen. Het berigt, dat de divisie russische troepen, onder den generaal *Grabbe*, deel zal nemen aan de belegering, wordt bevestigd. De beide andere divisiën van het corps van den russischen generaal *Rudiger* blijven vooreerst in Hongarije, benoorden den Donau, terwijl de genoemde bevelhebber zijn hoofdkwartier in Kaschau zal vestigen. Thans heeft men berigt, dat reeds werkelijk de vijandelijkheden tegen Komorn zijn begonnen, zoo van de zijde van Dotis, als van den kant van het eiland Schutt, terwijl de Russen op de bergvlakte van Helteny hebben post gevat.

De generaal *Klapka* heeft al de russische gevangenen, die zich in Komorn bevonden, in vrijheid doen stellen.

Berigten uit Bucharest van den 4den, welke echter nog bevestiging behoeven, melden, dat *Bem* door russische soldaten in Wallachije gevangen is genomen. — Van de uitlevering van *Kossuth* en zijne volgelingen door de Turken wordt niets naders gemeld.

BERLIJN, 15 September.

De Koning en de Koningin hebben zich gisteren naar Tegel begeven, om den beroemden *Alexander von Humboldt*, bij het beleven van zijnen 80sten verjaardag, geluk te wenschen.

— Van wege den Staat zijn thans electro-magnetische telegrafen aangelegd en in werking, van de hoofdstad naar Frankfort a. d. Main; — naar Keulen en Aken; — naar Hamburg en naar Stettin; — meerendeels met in gutta-percha gelegde onder-aardsche draadverbindingen. Eene vijfde lijn naar Breslau zal eerlang gereed zijn.

— Onder dagteekening van den 29sten Augustus l. l. heeft Z. M. de Keizer van Rusland een manifest uitgevaardigd aan zijne volken, en daarbij verkondigd, dat Rusland zijne heilige zending heeft volbragt en den opstand in Hongarije en in Zevenbergen heeft bedwongen. „Van alle zijden gedrongen (dus eindigt dit manifest), uit het noorden en het oosten door ons; uit het zuiden en het westen door de oostenrijksche krijgsbenden, hebben de hongaarsche legerscharen voor de russische krijgsmagt de wapenen nedergelegd, en onze bemiddeling ingeroepen, om van hunnen regtmatigen opperheer eene grootmoedige vergiffenis te verwerven. Na aan onze beloften getrouw te hebben beantwoord, hebben wij onze zegevierende legers bevolen, huiswaarts te keeren. Vervuld met dankbaarheid jegens den Gever aller zegeningen, roepen wij uit grond onzer harten: Ja waarlijk, met ons is God! Hoort het volken, en erken het, met ons is God!"

FRANKFORT, 15 September.

[*Uit bijzondere brieven.*] Heden loopt de door de pruissische Regering gestelde termijn voor die Staten, welke alsnog zich niet bepaaldelijk hadden verklaard omtrent hunne al of niet toetreding tot het duitsch-pruissisch Verbond, ten einde. Men meent hier, dat, buiten Oostenrijk, Wurtemberg en Beijeren, alle overige duitsche Staten tot dat verbond zullen zijn toegetreden. Onze stad heeft nog heproefd eenig uitstel te verkrijgen; doch te vergeefs. Het schijnt zeker te zijn, dat ook Hessen-Homburg, in tegenspraak met hetgeen gemeld is, omtrent de voorwaarden, aan welke dit vorstendom zijne toetreding zou hebben verbonden, onvoorwaardelijk zijne goedkeuring daaraan heeft gehecht.

De groot-duitsche partij geeft echter den strijd nog in geenen deele op, en meent, dat er nog zoo vele bezwaren bestaan tegen het invoeren der duitsch-pruissische Constitutie, ook van de zijde van Saksen en Hanover zelf, dat deze niet ligtelijk in werking zal kunnen gebragt worden. Waar de zetel zal zijn van den, volgens deze Constitutie, bijeenteroepen Rijksdag, is nog niet bekend. De heer *v. Radowitz* is herwaarts gekomen, ten einde daarover met den *Prins van Pruissen* in overleg te treden, en is, op het vernemen, dat de Prins naar Karlsruhe was vertrokken, mede derwaarts gereisd. Er schijnt nog veel kans te zijn, dat deze stad, en niet Erfurt, voor dien Rijksdag zal aangewezen worden.

Langzamerhand vermindert hier ter stede de pruissische bezetting, 't welk, vooral uithoofde van het bezwarende der inkwartiering, veel genoegen geeft. — Prins *Wilhelm* van Pruissen is van hier naar Homburg vertrokken.

PARIJS, 15 September.

Nog altijd komt men terug op den openbaar gemaakten brief van den Voorzitter der Republiek, betreffende de romeinsche aangelegenheden, welke brief, wel is waar, in Rome geenszins als een officiëel staatsstuk is aangemerkt, maar aan welken men niettemin geene staatkundige beteekenis kan ontzeggen; — te minder, daar de inhoud, onder anderen, op verlangen en door toedoen van den franschen gezant te Florence, in het toscaansche regeringsblad is medegedeeld. — Gisteren heeft men vernomen, dat de heer *de Falloux* den ministerraad niet had bijgewoond, ten gevolge eener min of meer bedenkelijke ongesteldheid. Men was eerst niet vreemd van het denkbeeld, dat die ongesteldheid van een eenigzins staatkundigen aard was; maar heden verneemt men, dat de heer *de Falloux* in de daad ziek is, en zich van alle werkzaamheid moet onthouden. — Tevens wordt verzekerd, dat er depeches van den heer *de Rayneval* uit Rome zijn ontvangen, inhoudende, dat, hoewel het pausselijk bewind de onderhandelingen niet heeft afgebroken, er niet veel uitzigt bestaat op het treffen eener overeenkomst, zoodanig als de fransche Regering die wenschelijk acht.

De generaal *Randon* vertrekt niet naar Rome. Indien de generaal *Rostolan* volstrekt van het opperbevel aldaar ontslagen wil worden, zal het aan den generaal *Levaillant* worden opgedragen. — De Franschen zijn bij de dusgenaamde vrijzinnige Romeinen nog weinig geacht. Eene zangeres, welke zeer werd toegejuicht, heeft, tot groote vreugde van de romeinsche aanschouwers, geene eerekroon willen aannemen, en heeft daardoor aanleiding gegeven tot eene zoodanige oneenigheid, dat het bewind te rade is geworden den schouwburg te sluiten.

Gisteren werd gemeld, dat het bewind eene aanzienlijke vloot naar de Marokkaansche-kust zoude zenden, om het bewind van dien Staat te dwingen tot het toegeven aan de billijke eischen van Frankrijk, betreffende de steeds bestaande geschillen. Heden wordt gemeld, dat, vermits de Marokkanen zich hadden onderworpen, er weder tegenbevel was gegeven.

LONDEN, 15 September ('s avonds).

Van de Kaap de Goede-Hoop, 10 Julij, zijn zeer belangrijke tijdingen ontvangen. De gisting, ter zake van het besluit der Regering, om veroordeelde misdadigers als werklieden naar die kolonie te zenden, had in den laatsten tijd als 't ware haar toppunt bereikt, door de afkondiging van het bedoelde besluit (gedagteekend 4 Sept. 1848) in het officiële dagblad der kolonie van 21 Junij. De overige dagbladen hebben dat stuk overgenomen, maar waren, ten teeken van afkeuring en rouw, van zwarte randen voorzien geworden. De 4den Julij is in de Kaap-stad, op het groote parade-plein, eene volksvergadering gehouden, aan welke, ofschoon het aanhoudend slagregende, eene ontelbaar groote volksmenigte gedurende vele uren deelgenomen, — een dertigtal sprekers, die tegen den bedoelden maatregel het woord voerden, met de grootste belangstelling aangehoord en herhaaldelijk op de levendigste wijze toegejuicht heeft. In deze vergadering is eene reeks van verklaringen goedgekeurd, onder anderen inhoudende: dat het vestigen van tot verbanning of transportatie veroordeelde misdadigers in de kolonie, schadelijk en vernederende voor de kolonie is, en behoort belet te worden; dat het britsche gouvernement geen regt heeft, om de Kaap de Goede-Hoop tot eene straf-kolonie te vernederen, als welke door kapitulatie en cessie van eene bevriende mogendheid, en niet door ontginning of verovering, een gedeelte van het britsche Rijk is geworden, met hare plegtig gewaarborgde regten en privilegien als een vrij land, en niet als eene straf-kolonie; dat alle pogingen, om dat land te benadeelen en te vernederen, onregtvaardig en tiranniek zijn, en dat de britsche onderdanen zich grondwettig daartegen mogen verzetten; dat de afkondiging van het bewuste besluit van 4 Sept. 1848, enkel op last van een der ministers, in weerwil van de petitiën, vertoogen en protesten, door de ingezetenen bij H. M. en bij het Parlement ingediend, eene inbreuk maakt op de regten der kolonie; dat de ingezetenen het regt hebben en verpligt zijn, zich gezamenlijk en afzonderlijk, op alle constitutionele wijzen te verzetten tegen de uitvoering van den schadelijken, vernederenden, despotieken en gevaarlijken maatregel; dat de kolonie niet alleen in hare regten gekrenkt is, maar bovendien beleedigd door het gedrag van graaf *Grey* (den minister voor kolonien), als welke eerst het gevoelen der kolonisten over den bewusten maatregel heeft doen vernemen, maar daarna, ondanks hunne eenstemmige afkeuring, het besluit heeft doorgedreven; dat ook het gedrag van den gouverneur, sir *H. Smith*, welke, in weerwil van de eenstemmige afkeuring der bevolking, de schorsing van den maatregel niet heeft op zich willen nemen, aantoont, dat het beheer der kolonie, zoo als het nu gevoerd wordt, strijdig is met de regten van britsche onderdanen, met de eer, belangen, veiligheid en welvaart der kolonie.

In verband met deze verklaringen is tevens besloten: 1° om aan de Koningin eene petitie intezenden, waarbij op de intrekking van het bewuste besluit ten krachtigste wordt aangedrongen, met verklaring, dat het ministerie van kolonien het vertrouwen des volks heeft verloren; 2° dat de ingezetenen zich schriftelijk zouden verbinden, om geen der naar de kolonie gezondene misdadigers in dienst te nemen, of te doen werken, en alle betrekking afte snijden met degenen, welke de hand leenen tot het ontschepen, onderhouden of in dienst nemen van die lieden.

Aan deze verbindtenis hebben, naar het schijnt, zeer vele voorname ingezetenen deelgenomen, en men vleide zich, dat het gouvernement daardoor tot het intrekken van den maatregel gedwongen zou worden, nademaal op die wijze de verpleging van de misdadigers, met al de daaraan verbondene leverantien en geldelijke operatien, geheel ten laste van het bewind zou moeten komen.

De gouverneur, generaal *Smith*, verkeert door dit een en ander ongetwijfeld in eene groote moeijelijkheid. Persoonlijk keurt hij den maatregel van het gouvernement af, en hij is openlijk daarvoor uitgekomen; maar tevens is hij verpligt te gehoorzamen en de hem toekomende bevelen uittevoeren. Aan deze verpligting blijft hij getrouw. „Vier en veertig jaren (zoo sprak hij in zijn antwoord aan eene deputatie, welke hem een krachtig vertoog tegen den maatregel aanbood) heb ik H. M. gediend; ik draag roem daarop, en ik wenschte liever, dat de Almagtige God mij deed sterven, dan dat ik ongehoorzaam was aan de bevelen van Hr. Ms. gouvernement, en alzoo eene daad van rebellie pleegde!" Tevens heeft hij verklaard, dat hij, overeenkomstig zijn pligt, de misdadigers, die in de kolonie aangebragt worden, zal ontvangen, maar hen, ter vermijding van slechte gevolgen, niet aan hun lot zal overlaten; dat hij, in afwachting van nadere schikkingen, hen in eene verzekerde plaats zal doen bewaken en verplegen; dat hij de nieuwe vertoogen tegen den maatregel naar het gouvernement in 't moederland zal opzenden, en dat hij zich zeer zou bedriegen, indien daaraan geen gehoor gegeven en de kolonie tot eene straf-plaats gemaakt werd.

Ten einde de bovenvermelde verbindtenis der ingezetenen, betreffende het weigeren en nalaten van alles wat met de verpleging der misdadigers in verband staat, te verijdelen, heeft de gouverneur, bij proclamatie van 9 Julij, aangekondigd, dat van regeringswege tijdelijk papieren geld (in den vorm van promessen, op vertoon betaalbaar bij de koloniale schatkist) zal worden uitgegeven, deels tot betaling van door het gouvernement verordende leveringen, deels in voorschot aan al zulke handelaren of neringdoende personen, welke, tengevolge van de voormelde verbindtenis, in ongelegenheid mogten komen.

Met groote belangstelling ziet men ook hier den verderen loop der zaak en de ontwikkeling der in de kolonie heerschende spanning te gemoet. — De *Times* van heden oordeelt, dat eene intrekking van het besluit, 't welk zulk eene voorbeeldeloos sterke tegenkanting in de kolonie vindt, raadzaam is; maar vraagt tevens, wat nut de kolonie voor Groot-Brittannie heeft, welke weigert eene last van het Rijk te dragen, — welke voor 't overige weinig voordeel oplevert, — en voor welke verleden jaar nog twee millioenen p. s., ter zake van den oorlog met de Kaffers, te koste gelegd zijn.

— Het dezer dagen verspreide berigt, dat sir *Ch. Napier*, de bevelhebber der krijgsmagt in O.-Indie, in de aanstaande lente herwaarts terugkomt, wordt nu als onwaar tegengesproken.

— Te Portmouth wordt verhaald, dat 6 vijftigers eerlang in dienst gesteld zullen worden.

— Aan den generaal *Ellis*, bevelhebber der troepen op Malta, doch thans met verlof afwezig, is gisteren bevel gezonden om onverwijld naar het eiland terug te keeren en zijne functien te hervatten.

'S GRAVENHAGE, 15 September.

Bij de beraadslaging over het ontwerp van wet, betreffende de inwisseling der zilveren specien, in de bijeenkomst der Eerste-Kamer van heden [van welke wij in ons vorig nummer reeds berigt hebben gegeven], heeft Z. Exc. *de minister van financien* de bedenkingen nopens dit ontwerp beantwoord, die opgenomen zijn in het verslag der commissie van rapporteurs. In de eerste plaats is de wensch geuit, dat door de Regering bij de uitvoering der wetsbepalingen de meest mogelijke spaarzaamheid en zuinigheid zouden worden in acht genomen. De minister kan de verzekering geven, dat dit geheel ligt in de bedoeling der Regering, en dat daarvoor met de meeste zorg zal gewaakt worden. In de tweede plaats

is de bezorgdheid te kennen gegeven, dat de pasmunt te zeer zoude kunnen worden vermenigvuldigd, en men daarmede op sommige tijdstippen als overstelpt zoude kunnen worden. Ook daaromtrent kan de minister geruststellende verzekeringen geven. Dat dit in de bedoeling der Regering is, blijkt uit art. 20 der wet van 26 November 1847, bepalende, dat niemand verpligt is zilveren pasmunt tot een hooger bedrag dan van *f* 10, of koperen pasmunt hooger dan *f* 1 in betaling aan te nemen.

Na deze inlichtingen wordt het ontwerp in omvraag gebragt, en met 29 stemmen tegen ééne (die van den heer *Taets van Amerongen*) aangenomen.

Daarna is beraadslaagd over het ontwerp van wet, tot ontneming der hoedanigheid van standpenningen aan gouden specien.

De heer *Borski* kan zich met de voordragt niet vereenigen. Hij vindt haar ontijdig, gevaarlijk en kostbaar. 1° *Ontijdig*, omdat hij het er niet voor houdt, dat er zoo veel goud zal worden aangevoerd, dat er eene depreciatie te vreezen zij. Als echter eene rijke zilvermijn ergens ontdekt wordt, dan zal er voor geene depreciatie te vreezen zijn. Waarom dan nu reeds maatregelen genomen, welke later onnoodig zouden kunnen zijn? — 2° De voordragt is *gevaarlijk*, omdat men niet berekenen kan, welke omstandigheden en gebeurtenissen er kunnen plaats hebben, waardoor de uitvoering onmogelijk gemaakt wordt. Maar al zijn de omstandigheden gunstig, de maatregel is toch gevaarlijk, omdat daardoor de circulatie bemoeijelijkt zal worden. In tijden van geldcrisis zal alles berusten op de circulatie van 83 millioen zilver. — 3° De maatregel is *kostbaar*. Het gevraagde door de Regering kan onvoldoende zijn. Maar ook als men die som aanneemt, is de uitgave te hoog in den tegenwoordigen tijd, waarbij velen naar huis gezonden worden. De spreker zou gaarne, in plaats van het voorgedragene, vooreerst den gouden standaard behouden willen, ten einde later, over een paar jaren, tot eene tarifering over te gaan, zoo als dit in Pruissen geschiedt.

De heer *Hoffmann* bestrijdt mede de voordragt. Hij treedt in eene breedvoerige geschiedkundige ontwikkeling nopens verschillende aangeboden ontwerpen betrekkelijk de munt, en vraagt, of, na de aanneming der wet van 1847 in de Tweede-Kamer, met 29 tegen 27 stemmen, zoo veel beter licht over de zaak is opgegaan, en of het is omdat men zich door die wet gebonden achtte, dat de tegenwoordige voordragt met eenparigheid van stemmen door de Tweede-Kamer is goedgekeurd? Bij den spreker is althans geen nieuw licht ten dezen opgegaan; integendeel, na de geldcrisis in het vorige jaar, en bij het toen bestaande gebrek aan muntspecie, is hij nog afkeeriger dan vroeger, om eene hand aan den geldsomloop te slaan. Hij heeft bezwaar in den maatregel, met het oog op den handel en de dagelijksche circulatie. De spreker vereenigt zich overigens met het gevoelen van den vorigen redenaar, dat de maatregel niet noodzakelijk, en integendeel gevaarlijk is.

De heer *Cost Jordens* is van eene geheel tegenovergestelde meening als de beide vorige sprekers. Hij heeft zich in de eerste plaats het ontwerp voorgesteld als eene wet van uitvoering. Op de vraag van den dubbelen standaard kan niet meer teruggekomen worden, omdat dit eene besliste zaak is. Indien men van dat beginsel uitgaat, berust de voordragt op een billijk beginsel. De tien- en vijf-gulden stukken zijn immers voor eene bepaalde waarde uitgegeven. Als men dus demonetiseert, moet men ze ook tegen dezelfde waarde kunnen inwisselen. Maar dit is alleen voor het binnenland waar, vermits het daar alleen betaalmiddel, buitenslands slechts koopwaar is. De spreker laat het voorstel van den eersten redenaar daar; maar zeker zou het niet met de billijkheid overeen te brengen zijn. Hij gelooft ook, dat de uitvoering zonder groote geldelijke opoffering kan geschieden. Voorzeker moet het regte oogenblik gekozen worden, wanneer het goud hoog in prijs is. Er bestaan geen 172 mill. aan goud. Een deel is versmolten. Een aanmerkelijk deel is buitenlands, zoodat slechts een betrekkelijk gering gedeelte ter inwisseling zal worden aangeboden; op zijn best, en zeer ruim genomen, kan het niet meer dan 50 mill. bedragen; hetgeen, indien de Regering daarop 1 pc. verliest, niet meer dan de aangevraagde vijf ton zal bedragen. — Men heeft bezwaar in de tegenwoordige omstandigheden gemaakt. Maar daartegenover staat het veel grootere bezwaar der depreciatie van het goud, tengevolge waarvan wij door goud zouden kunnen overstroomd worden, en het zilver het land zou uitgaan. — De ongelegenheid zal niet groot zijn. Men kan daarin door muntbiljetten voorzien, en de ongelegenheid zal niet lang wezen. — De voordragt is eene wet van vertrouwen; maar zoodanige wet kan niet zonder vertrouwen worden daargesteld.

De heer *Borski* zegt, dat zijne meening geweest is, vóór het tariferen eerst de gelegenheid tot inwisseling te geven. De spreker bestrijdt overigens den vorigen redenaar. Het goud, dat buitenlands is, kan ook een Nederlander behooren, zijnde dit voor de gemakkelijkheid van den handel in depôt. — Voor de circulatie is het verderfelijk, slechts 83 mill. te hebben. In het vorige jaar, toen de handelaren de portefeuilles vol wissels hadden, is het goud het redmiddel van het vaderland geweest. Voorzeker zal de Regering den besten tijd voor den maatregel kiezen. Zij is daarvan echter niet zeker, en er kan elk oogenblik eene verandering komen.

De heer *Hoffman* komt nog kortelijk op zijne rede terug.

De heer *Gevers* ondersteunt het lid uit Overijssel. Het geldt slechts een maatregel van uitvoering. De tijd is juist gekozen.

Z. Exc. *de minister van financien* zal, na de verdediging door den heer *Cost Jordens*, slechts eenige bedenkingen beantwoorden, in het verslag der rapporteurs opgenomen. Op de vraag nopens den standaard kan niet teruggekomen worden. De circulatie zal niet belemmerd worden, vermits, zoo als genoemd lid teregt gezegd heeft, slechts voor hoogstens 50 mill. goud in circulatie is. — Op de antwoorden der Regering aan de Tweede-Kamer nopens de te bezigen middelen, de beleeningen namelijk, is in gemeld verslag aangemerkt dat, om te beleenen, men eerst in het bezit moet zijn. Welnu, de Regering zal dan het middel zoeken, om in bezit te komen. — Er zullen geene muntbiljetten van *f* 5 worden gemaakt, omdat het niet noodig is. Er is eene geringe hoeveelheid stukken van *f* 5 geslagen, in het geheel voor 15 mill., en dat behoeft niet meer aanstoot te geven aan hen, die tegen muntpapier zijn.

De heer *Taets van Amerongen* stemt tegen dit ontwerp, even als tegen het eerste, omdat het met te veel overhaasting is behandeld. Hij had de antwoorden, zoo als dit bij de Tweede-Kamer geschiedt, gedrukt willen zien, ten einde deskundigen daarover te raadplegen. Hij beklaagt zich in het algemeen over de wijze, waarop men de Eerste-Kamer behandelt. De minister, die eene voordragt moet verdedigen, verlaat de zaal, en laat zich door een' ander minister vervangen.

Z. Exc. de *minister van financien* antwoordt hierop, dat de minister van kolonien in de vorige week eene wet in de Tweede-Kamer moest verdedigen.

De heer *Taets van Amerongen* zegt, dat de beide Kamers dan niet te gelijk moesten beraadslagen, wanneer de tegenwoordigheid van een minister in beide noodzakelijk is. De spreker is noch ministerieel, noch opposant; doch men moet niet vergeten, dat de Kamer, alvorens door den Koning benoemd te zijn, door het volk is gekozen.

Na nog eene vraag van den heer *Borski*, of de strafbepalingen tegen eene waarde-vermindering van muntspecien mede toepasselijk zullen zijn op de tien- en vijf-gulden stukken, die, zonder vermunt te zijn, als negotie-penningen in omloop blijven, welke vraag door den minister bevestigend wordt beantwoord, is het ontwerp in omvraag gebragt, en met 28 tegen 3 stemmen aangenomen. *Tegen:* de heeren *Hoffman*, *Taets van Amerongen* en *Borski*.

— **De aanspraak, waarmede Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken heden de zitting der Staten-generaal gesloten heeft, luidt als volgt:**

„ *Mijne Heeren!* De bepalingen der Grondwet brengen mede, dat uwe tegenwoordige zitting worde gesloten, omdat het tijdperk, voor hare werkzaamheden gegund, zóó zal zijn verstreken, en het tijdstip zeer nabij is, waarop uwe volgende zitting moet worden geopend.

„ Zijne Majesteit onze geëerbiedigde Koning heeft mij daarom den vereerenden last opgedragen, om die sluiting van zijnentwege te bewerkstelligen.

„ Deze zitting kon eerst den 13^{den} Februarij van dit jaar worden geopend. De ruimte van tijd, voor haren duur overblijvende, werd daardoor zeer beperkt. Maar gewigtig waren de gebeurtenissen, die dat korte tijdperk kenmerken.

„ De eerste en voornaamste vrucht der wijziging van Nederlands Grondwet trad in het leven. De vertegenwoordiging, door de natie zelve gekozen, aanvaardde hare gewigtige taak.

„ Naauwelijks was eene maand na dat gewenschte tijdstip verloopen, of de algemeen beminde Vorst, die deze vertegenwoordiging bij haar optreden uit de volheid van zijn hart had begroet en tot hare werkzaamheid ingeleid, werd aan de liefde van zijn dankbaar volk ontscheurd, en in het graf ter ruste gelegd.

„ Zijn geliefde zoon en grondwettige opvolger aanvaardde zijne regering, steunende op- en sterk door de verknochtheid van ditzelfde volk aan zijn stamhuis, en werd door u als Koning gehuldigd.

„ De werkzaamheden der Kamers, door die bedroevende en verblijdende gebeurtenissen eene wijle afgebroken, werden, zoo als zij waren opgenomen, met ijver hervat en voortgezet; en deze korte zitting heeft opgeleverd wat de aard der zaken en de omstandigheden toelieten, en redelijkerwijze kon worden gewacht en verlangd.

„ Aan het voorschrift van het 5de der additionnele artikelen der Grondwet is voldaan. Het voorstel der *wet, regelende het kiesregt en de benoeming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer* en de voorstellen van de *provinciale* en *gemeente-wetten* zijn in deze zitting *voorgedragen*, onderzocht en beoordeeld.

„ Er is meer gedaan. Ook andere in datzelfde 5de artikel verlangde wets-ontwerpen zijn der vertegenwoordiging aangeboden, en meerdere wetten van verschillenden aard en belang zijn door haar aangenomen.

„ Het voltooijen van eenige dezer belangrijke werkzaamheden in deze zitting wordt door het naderen van den dag, voor de opening der volgende bepaald, verhinderd. De zorg voor die onderwerpen zal tot de taak van die volgende zitting behooren; terwijl ieder uwer, uit de tegenwoordige, het bewustzijn mag wegdragen, binnen dezen korten tijd, zooveel hij vermogt, te hebben medegewerkt ter bevordering van het waarachtige heil des Vaderlands.

„ De Koning, Mijne Heeren, hoopt binnen zeer weinig tijds in uw midden te verschijnen, om eenen nieuwen tijdkring voor uwe werkzaamheden te openen en uwe medewerking in te roepen, om, in gemeen overleg met Zijne Majesteit, de Grondwet volledig in werking te brengen, en wettelijk te verzekeren, wat het geluk en den voorspoed van Zijn volk kan vermeerderen.

„ In naam des Konings verklaar ik deze zitting der Staten-generaal te zijn gesloten."

'S GRAVENHAGE, 17 September.

De zitting der Staten-generaal is heden, met de daarvoor in het programma voorgeschreven plegtigheden, door Z. M. den Koning geopend. De koninklijke aanspraak luidt aldus:

„ MIJNE HEEREN!

„ Ik verheug Mij in het voorregt, U andermaal om Mij vergaderd te zien, en ditmaal, om van de plaats, door Mijnen onvergetelijken Vader vroeger zoo waardig bekleed, eene nieuwe zitting voor U te openen, waarin Gij geroepen wordt, de dierbaarste belangen des Vaderlands met Mij te behartigen, en verdere uitvoering te geven aan de Grondwet, die wij in onze vorige tezamenkomst wederkeerig hebben bezworen.

„ Wij mogen ons verblijden, ter oorzake, dat onze uit- en inwendige aangelegenheden, sedert het oogenblik, waarop Ik de regering aanvaardde, niet zijn verminderd, maar veeleer verbeterd, in gunstige gesteldheid.

„ Met alle Mogendheden hebben wij vrede en goede verstandhouding. De onrust die elders woelt, dringt onze grenzen niet binnen; en de verdeeldheid, die andere Staten eenigermate van elkander verwijdert, blijft ons vreemd. Wij onderhouden met allen een volledig vriendschappelijk verkeer. De verwikkelingen, in welke wij vroeger vreesden ten opzigte van Limburg te zullen — of te kunnen — geraken, zijn, door de bescherming der traktaten, gelukkig afgewend, en wij hebben het gegronde vooruitzigt, dat die regtmatige toestand nimmer andere dan regtmatige bevestiging of oplossing zal verkrijgen.

„ De zege op Bali, door de dapperheid onzer land- en zeemagt bevochten, heeft ons het verlies van meerdere verdienstelijke strijders, en, dat het meest is te betreuren, het verlies van eenen voortreffelijken bevelhebber, gekost; maar, tot dien duren prijs, zijn de eerbiediging van ons gezag, rust en orde in den Indischen Archipel verzekerd.

„ De marine bewees lofwaardige diensten, ook ten gunste onzer West-Indische bezittingen.

„ Het leger gaf Mij ruime stof tot tevredenheid.

„ Mijne beminde landgenooten genieten gewenschten voorspoed. De oogst was gezegend. De handel herleefde. De fabrieken leverden, ook op de onlangs gehoudene tentoonstelling, uitmuntende proeven van hare gunstige ontwikkeling. En de markt van onze koloniale voortbrengselen heeft voordeelen verschaft, die, gevoegd bij de niet ongunstige opbrengst der belastingen en de reeds tot stand gebragte aanzienlijke bezuinigingen, veel hebben bijgedragen tot de verbetering van den stand van 's lands geldmiddelen. Alleen het gedeeltelijk mislukken van een enkel gewas des velds en de vele slagtoffers eener gevaarlijke ziekte, gaven ons stof tot bekommering en leed. Beiden schijnen evenwel te verminderen.

„ Onder die gunstige omstandigheden zijt Gij, Mijne Heeren! herwaarts gekomen, om Uwe zorgen op nieuw aan 's Lands zaken te besteden. Vele en gewigtige bemoeijingen wachten U, door de Grondwet zelve voorgeschreven, en door de tijdsomstandigheden gevorderd.

„ Zij zullen zich niet bepalen tot het onderzoeken en beoordeelen van de wets-ontwerpen, die de gewijzigde Grondwet vordert. Gij zult U ook moeten bezighouden met eene nieuwe begrooting der uitgaven en inkomsten van het Rijk; met gewigtige stoffelijke belangen der natie, en niet het minst met het overwegen van zoodanige verordeningen, als naar de tegenwoordige ontwikkeling der handelstaatkunde van Europa, ter bevordering van scheepvaart en handel, en tot herstel of verbetering van belangrijke bronnen van volkswelvaart, of, mag het zijn, tot het openen van nieuwe — raadzaam zullen worden gekeurd.

„ Daarin wensch ik U welberaden, standvastig voor te gaan. Daartoe roep Ik uwe bezadigde, eendragtige, belangstellende medewerking in.

„ Van de schreden, door ons, in gemeen overleg, op dien weg te doen, hangen in deze gewigtige oogenblikken, voor jaren tijds, het geluk en de voorspoed van dit achtingswaardig volk, welks welzijn wij moeten bevorderen, ten eenenmale af.

„ Het Vaderland plukke van onzen arbeid rijke vruchten!

„ De weldadige Opperbestuurder van ons lot schenke daarop Zijnen zegen.

„ Met deze wenschen in het hart, verklaar Ik deze zitting der Staten-generaal te zijn geopend."

Z. M. werd bij de plegtigheid vergezeld door HH. KK. HH. de Prinsen *Hendrik* en *Frederik*. H. M. de Koningin en HH. KK. HH. de Prins *van Oranje* en Prins *Maurits*, zonen des Konings, bevonden zich in de vergaderzaal, in de hof-loge.

In de vereenigde zitting der beide Kamers bekleedde de graaf *van Limburg Stirum* het voorzitterschap, als zijnde door Z. M. benoemd tot voorzitter der Eerste-Kamer gedurende de nu geopende zitting.

Morgen zullen de beide Kamers van de Staten-generaal vergaderen, om hare werkzaamheden aantevangen. De Tweede-Kamer zal overgaan tot het kiezen van een drietal candidaten voor het voorzitterschap.

Te Utrecht zijn van 13 tot 16 September 20 personen door de cholera aangetast, 22 overl., 25 hersteld.

Te Amersfoort van 4 tot 9 Sept. 40 aangetast, overl. 22, hersteld 7.

Te Kampen van 12 tot 14 Sept. aangetast 8, overl. 3, hersteld 9.

Te 's Gravenhage zijn, van 9 tot en met 15 Sept., 26 personen aan de cholera gestorven, 28 lijders hersteld; in behandeling bleven 65. — Te Scheveningen overleden 5, hersteld 32; in behandeling nog 9.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 17 September. Den 15^{den} dezer zijn in Texel binnengekomen Z. M. schooner TERNATE, luit. Fabius uit de Noordzee, Fairny en Storey, beide van Newcastle en Juell van Riga en uitgezeild Nevill (st.) en de Jong, beide naar Londen; de wind het kompas rond. Den 16^{den} dito binnen Ilas van Bordeaux, Giezen van Hull, Oakes van Seaham, Tinmouth van Sunderland, Marshall en Olthoff, beide van Newcastle, Thuis van Osterrisoer, Eilersen, Bakker, Bjoness en Olsen, alle 4 van Drammen en uitgezeild de schepen *Abram*, kapt. Colman naar Curaçao, *Delphin*, kapt. Jansen naar St. Thomas, White naar Newcastle, Fegth, R. Christensen, Morck, Walloe en Staal, alle 5 naar Noorwegen, Boontje en de Jong, beide naar Londen; de wind z. z. o. tot o. z. o.

Den 1sten Aug. is op 0° n. b. en 23′ w. l. gepraaid het schip *Koning Wille II*, kapt. van Eyk Menkman van Amsterdam en 21 Mei op 22° z. b. en 27° w. l. het schip *Batavia*, kapt. Verschoor van Rotterdam, beide naar Batavia.

Te Helvoet zijn aangekomen de schepen *Jonge Cornelis*, kapt. C. Verhey en *Schouwen*, kapt. Tange, beide van Batavia, *William Fisher*, kapt. Twist van Rio Janeiro, *Generaal Harrison*, kapt. Made van Alexandria, de Kok van Messina, van der Gouw van Palermo en Valkenier van Genua en uitgezeild de schepen *Kenau Hasselaar*, kapt. Lindeman, *Lucie*, kapt. van der Schaft en *Vrouw Johanna*, kapt. van der Hoeven, alle 3 naar Batavia, *Wenham*, kapt. Wylie naar Baltimore, *Franklin*, kapt. Cook naar Philadelphia en *Eliza Dennison*, kapt. Carpenter naar Newjork.

FONDSEN EN BEURSTIJDINGEN.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 17 *September*.

	pct.				gebl.
NEDERL. Werk. Schuld	2½	54¼	à	55	54⅝
" " "	3	63¾	"	64½	64⅜
" " " resc.	3		"		
" " "	4	85	"	¾	85⅛
" Oost. Ind. Leen.	4	84	"	½	84¼
" Am. Synd.	3½	84½	"	85	84¾
" Handelmaatsch. *resc.*	4½		"		
" Holl. Spoorw.			"		
" Rijn "	4½	84¾	"	85¼	85⅛
" Aand. Haarl. Meer			"		
ENGELAND. Gecons.	3		"		
FRANKRIJK. Certific.	3		"		
RUSLAND. Obl. bij *Hope en C.*	5	104¼	"	¾	104⅜
" " " 1828/29	5	104¼	"	¾	104½
" " Amst. 1831	5	93¼	"	½	93⅜
" leen. 1840	4	86½	"	87	86¾
" inschr. *Stieglitz*	4	83½	"	85	
" " grootb.	6		"		
" Certific.	6	64½	"	65	64¾
" Neg. Hamburg	5		"		
POLEN. Aand. 1829 *f* 300:—			"		
" " 1835 " 500:—		141½	"	142½	142
" Oblig.	4		"		
PORTUGAL. Neg. Londen.	3	30	"	¼	30 1/16
" " "	3	31	"	½	31¼
" Binnenl.	5		"		
SPANJE. Neg. Londen 1834	5	11½	"	¾	11 11/16
" " onbep. St.	5	11½	"	12	
" Coupons		8	"	½	
" Neg. Londen 1842	3	36	"	½	36¼
" Binnenl. Schuld	3	27¼	"	¾	27 9/16
OOSTENRIJK. Ween. Bank *Goll*	5	91¼	"	¾	91½
" " " "	4	74¾	"	75¼	75
" Metal.	5	84¾	"	85½	85¼
" " Neg. Lond.	5		"		
" "	2½	44½	"	45	44⅞
NIEUW GRENADA. Neg. Lond.	1¼		"		
VENEZUELA. Neg. Londen	2	24	"	½	24¼
MEXICO. Neg. Londen	5	27¼	"	⅝	27 7/16
LOUISIANA bij *Hope en C.*	5		"		
Geld op Beleening		2½	"		
dito op Prolongatie		2½	"		

Belgie neg. bij *Rothschildt* 47⅛. Frankrijk originele certificaten 3 pc. 52 13/16. Denemarken neg. Londen 5 pc. 101¾ à 102½. Oostenrijk Loten *f* 250, 1839, *f* 313. Griekenland neg. Londen 5 5/16. Brazilie neg. 1824, 88½; dito 1843, 86¼. Peru 52⅜. Ecuador 3.

De binnenl. fondsen zijn heden ten slotte iets flaauwer gebleven dan zaturdag. Nederl. 2½ *pc.* 54¾, ½, ⅝; 4 *pc.* 85½, ⅛. *Van buitenl. fondsen waren Spanjaarden en Portugezen iets hooger. N. metalliek* 87¾, 88. *Fransche* 3 *pc. certificaten williger;* 52¾, 13/16.

MADRID, 10 September. De 3 pc. 27⅞. Coup. 6⅞ à 8.

WEENEN, 13 September. De 5 pc. Metall. 98¼; 2½ pc. 52 à 51½. Bank-actien 1250 à 1245.

BERLIJN, 15 September. Polen 80¾. De 3½ pc. Schuldbr. 88½.

FRANKFORT, 15 September. De 5 pc. Metall. 88½; dito 2½ pc. 46⅝. De 2½ pc. Ned. 54. De 3 pc. Spaansche binnenl. 27¼.

LONDEN, 15 September. De 3 pc. gecons. resc. 92⅜ à ½. Spanje 17¾ à 18¼, en 34½ à 35. Portugal 28½ à 29½. Mexico 27⅞ à 28⅛. Nederl. 54 à ½.

PARIJS, 15 September. De 5 pc. cont. 88,45; ult. 88,50. De 3 pc. cont. 56; ult. 56,05. Bank-actien 2335. Napels 87,75. Rome 77½. De 3 pc. Spaansche binnenl. 28¼.

WISSELCOURS.

Amsterdam, den 17den *September* 1849.

Madrid,	3/m. f	251	à	c.	Bord.,	½ uso f	56 62½	à	c.
Bilbao,	—— „	250	à	-	Londen,	2/m. „	12 05	à	-
Cadix,	—— „	252	à	-	——	zigt „	12 10	à	-
Sivilien,	—— „	249	à	-	Hamb.,	—— „	35 06	à	07
Lisbon,	—— „	42	à	-	——	2/m. „	34 87½	à	-
Port à Port,	—— „	42	à	-	Ween.,	6/w. „	32 75	à	-
Napels,	2/m. „	79	à	-	Augsb.,	—— „	35 25	à	-
Livorno,	—— „	28 25	à	-	Frankf.,	—— „	99	à	-
Genua,	—— „	44 75	à	-	Petersb.,	2/m. „	184	à	-
Parijs,	zigt „	57 12½	à	-	Rotterd.,	—— .	12½	à	-
——	2/m. „	56 62½	à	-					

PRIJZEN VAN SPECIEN.

AMSTERDAM, 17 September. Nieuwe Ducaten f 0,00 à 00. Oude gerande dito f 5,65 à 75. Wigtige Guinjes f 12,30 à 50. Dito Engelsche Souvereinen f 12,00 à f 12,10. Dito Pistolen f 9,80 à 90. Nieuwe Louis d'Or f 11,05 à 11,15. Stukken van 20 fr. f 9,55 à 65 het stuk. Baren Goud en Gouden Specie van f 1442,60 per N. P. fijn 12½ à 13 pc. Zilver van 900 tot 300/d. f 103,50 à 104,50 per N. P. fijn. Piasters f 2,50 à 60. Fransche Kroonen f 2,70 à 75. Stukken van 5 fr. f 2,35 à 37. Brabandsche Kroonen f 2,65 à 70. Pruissische Daalders f 1,74 à 77.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 17 September. *Tarwe* en *Rogge* weinig in omgegaan tot vorige prijzen. Van *tarwe* verkocht in entrepot: 130 ℔ Rijn f 225; consumptie: 128, 129, 130 ℔ b. Pools. f 290; 129, 130 ℔ Rijn f 235, f 238; 129 ℔ Kubanca f 245. — Van *Rogge* 125 ℔ Pruiss. f 148; 122 ℔ Pommer f 130; 124, 125, 126 ℔ n. Inl. f 136, f 138, f 140; 116 ℔ gedr. f 122. — *Garst* en *Haver* zonder handel. — *Boekweit* traag 122 ℔ Amersf. f 150. — *Koolzaad* in een doen, op levering lager afgegeven; Vries. f 345; Engels. f 360; op 9 vat, Sept. en Oct, f 387, dito Nov. f 390.

AMSTERDAM, 17 September. *Raapolie* iets flaauwer, ord. cond. f 40¾; vliegend f 39¾ à f 39½; op levering flaauw; p° Oct. f 39½; p° Nov. en Dec. f 39¾; p° Mei 1850 f 40½ à f 40¼. *Lijnolie* ord. cond. f 30¾; vliegend f 30 à f 29¾. *Hennepolie* ord. cond. f 39½.

MIDDELBURG, 13 September. In oude en eenjarige tarwe is heden weinig omgegaan, alzoo men geene vraag voor verzending bemerkte, niettegenstaande van de zolders nog al wat jarige tarwe geveild werd. Puike oude en jar. walch. *tarwe* f 8,50, mindere f 8 en f 7,80; puike nieuwe dito f 7,50 à f 7,75; iets mindere f 7,25 à f 7,40; oude zeeuws. *tarwe* f 7,80 à f 8; jar. f 7,60 à f 8; puike nieuwe f 7,25, mindere f 7 de mud. Jar. *rogge* f 5 à f 5,20, nieuwe dito f 4,90. Jar. *gerst* zonder handel, nieuwe winter-*gerst* f 4; dito zomer f 3,50 à f 3,65 per mud. *Boekweit* voetstoots f 144 per last. Van *koolzaad*, dat men op f 12 houdt, zijn eenige partijtjes voor f 11,75 de mud gekocht. Puike nieuwe walch. witte *boonen* f 7,50. Dito bruine f 8 à f 9. Dito *paardenboonen* hield men op f 4,25 à f 4,50, doch men bood slechts f 4. Dito groene *erwten* f 5,25 à f 5,50, groote dito f 7 à f 7,50, zeeuws. f 4,80 à f 5 en eenige f 5,25 de mud.

GRONINGEN, 14 September. *Tarwe* weder traag; 120 à 127 p. jar. roode f 5,65 à f 7; 123 à 127 p. n. roode f 5,60 à f 6,10. *Rogge* prijsh.; 120 jar. f 3,75; 120 à 123 p. nieuwe f 3,70 à f 4. *Boekweit* williger; 110 à 113 p. n. gr. zand f 3,35 à f 3,70; 116 p. jar. veen f 3,60. *Garst* williger; 96 à 99 p. winter n. f 2,85 à f 3,15; 98 à 101 p. zomer n. f 2,75 à f 2,95. *Haver* lager; 85 à 89 p. dikke brouw nieuwe f 2,75 à f 3,05; 68 à 72 p. jar. voer f 1,95 à f 2,10. *Paardenboonen* traag f 4,25 à f 4,75; *duivenb.* nieuwe f 4,50 à f 5.25. *Gort* grove f 5,40 à f 5,75; parel f 8,25 à f 12. *Koolzaad* f 10 à f 11,30. — *Boter* f 17,50 à f 19.

LEEUWARDEN, 14 September. *Tarwe* witte f 6,25. *Rogge* f 3,85. *Gerst* vroege f 3; late f 2,75. *Boekweit* f 4,30. *Haver* f 2,40. *Erwten* groene f 5; graauwe f 7. *Koolzaad* f 11. *Lijnzaad* f 7,50. *Boter* f 31,50. *Kaas* f 14 à f 17,25.

UTRECHT, 15 September. *Tarwe* (oude) f 7,75 à f 8,50. Idem (nieuwe) f 7 à f 7,50. *Rogge* f 4,70 à f 5,20. *Garst* f 3,70 à f 4,20. *Boekweit* f 4,70 à f 5,25. *Haver* f 2,60 à f 3,10. *Groene erwten* f 7 à f 8,50. *Graauwe erwten* en *capuc.* f 8 à f 10. *Boter* f 0,50 à f 0,75. *Kaas* f 32 à f 42 de 100 pond. *Aardappelen* f 1,10 à f 1,60 de mudde. *Rundvl.* f 0,45 à f 0,50. *Kalfsvl.* f 0,55 à f 0,60. *Schapen-* of *Lamsvl.* f 0,40 à f 0,50. *Varkensvl.* f 0,50 à f 0,55.

LEIJDEN, 15 September. Witte *tarwe* f 9 à f 8,50. Oude *rogge* f 5 à f 4,80. Nieuwe *rogge* f 4,90 à f 4,50. *Gerst* f 4 à f 3,50. *Haver* f 3 à f 2,50. *Paardenboonen* f 4,30 à f 4. *Koolzaad* f 11,50 à f 11.

LONDEN, 14 September. De graanmarkt was heden williger. Roode *tarwe* iets hooger verhandeld. *Gerst*, *boonen* en *erwten* als voren. *Haver* 6 d. hooger.

Boter aan de Waag te Leijden, 15 September. 1ste qualiteit f 30 à f 32; 2de qualiteit f 27 à f 29.

ALKMAAR, 14 September. *Kaas* kleine f 17,50; commissie f 19; middelbare f 19,25.

***** LANDGENOOTEN!**

Velen, ja zeer velen zijn er reeds in ons Vaderland door de alom heerschende ziekte (de cholera) ten grave gesleept en daardoor menige familie in rouw gedompeld en aan de uiterste armoede overgelaten. Ook Montfoort bleef van dezen geesel des menschdoms geenszins verschoond; reeds ten vorigen jare trof ons dezelve in ruime mate en op den 31sten Julij jl. hadden wij op nieuw aan die ziekte het eerste sterfgeval, waarna er tot op den 11den Augustus slechts vier bezweken; daarna echter nam die bezoeking hand over hand toe, zoo dat wij tot en met den 10den dezer maand reeds honderd overledenen telden.

De bevolking van ons stadje bedroeg primo Januarij dezes jaars 1890 zielen, waarvan een derde tot de behoeftige klasse behooren, zijnde deze klasse bijzonder vermeerderd door de ramp der sedert 1845 mislukte aardappel-oogsten, waardoor velen geducht hebben geleden en tot armoede zijn geraakt; zijnde ten gevolge van dien en ter gemoetkoming daarin door onze stad meer dan f 3500 moeten worden bijgedragen.

Alzoo de genoemde ziekte alhier nu nog met hevigheid blijft voortwoeden en alle eigene hulpbronnen zijn uitgeput, en daar de weinige gegoede ingezetenen niet in staat zijn meerder te kunnen doen, zien wij ons gedrongen, waarde Landgenooten! uwe hulp in te roepen; te zeer overtuigd, dat gij allen bewust zijt wat er noodig is, voor oppassing, reiniging, enz. der zieken, tot lafenis, verkwikking en versterking der herstellenden en ter verzorging van nagelatene weduwen en weezen, achten wij het overbodig u onze omstandigheden meerder te schetsen.

Gegoede Nederlanders! wij herhalen het, vertrouwvol roepen wij uwe liefdadigheid in, te meer daar wij, bereidwillig ondersteund door het gewestelijk bestuur, met eene bijdrage uit de provinciale fondsen, daarbij tevens den wenk hebben ontvangen, dezen weg in te slaan, en hebben zich de ondergeteekenden wel met de ontvangsten uwer liefdegiften willen belasten, waarvan door middel dezer dagbladen, of, des verlangd wordende, aan een op te geven adres zal worden melding gemaakt.

Hebbende zich tot de ontvangst en overmaking uwer liefdegiften binnen de stad Utrecht bereids wel willen belasten de heeren *H. J. van de Poll*, Paushuizen, en jonkhr. *A. Calkoen Neude.*

Montfoort, P. NOBEL, Burgemeester.
den 11*den September* M. B. ROMENIJ, Predikant.
1849. J. T. DE VRIES, R. C. Pastoor.

*** Getrouwd:

MONSTER, 16 September 1849.

J. P. SACK,
van *'s Hage*, met
M. M. KERSTEN.

Men gelieve deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aantenemen.

*** Bevallen van eene DOCHTER *JOHANNA HELENA VAN WANING BOLT — TEN BRINK.*

GROOTEGAST, 8 September 1849.
Eenige kennisgeving.

*** Heden verloste van eene welgeschapene DOCHTER mijne geliefde Echtgenoote, *W. A. NINABER.*

HELLENDOORN, den 12den September 1849. G. KLUVERS, Notaris.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel van eene DOCHTER *S. C. TRAKRANEN*, geliefde Echtgenoot van H. C. CRUIJS.

AMSTERDAM, 12 September 1849.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER Vrouwe *WILHELMINE HENRIëTTE DE CHALMOT — SMIT.*

HELLENDOORN, 13 September 1849.

*** Heden beviel vrij voorspoedig van een' welgeschapen ZOON *CORNELIA WILHELMINA CARDINAEL*, geliefde Echtgenoote van

AMSTERDAM, 13 September 1849. C. L. LODER J. Mz.

*** Heden beviel van eenen welgeschapen ZOON *ALEIDA GEERTRUY MARTENS*, geliefde Echtgenoote van C. A. PALIES.

HEUKELUM, 14 September 1849.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel, door Gods goedheid, voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *LYDIA JOHANNA FRANCINA VAN DER HOOP*, geliefde Echtgenoote van J. A. ROCHUSSEN.

ROTTERDAM, den 14den September 1849.
Eenige kennisgeving.

*** Heden verloste voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *A. C. OCKHUIZEN*, geliefde Echtgenoote van W. A. VAN RIJN.

UTRECHT, 14 September 1849.
Algemeene kennisgeving.

*** HAARLEM, 14 September 1849. Heden beviel zeer voorspoedig van een' welgeschapen ZOON *E. C. EEKHOUT*, geliefde Echtgenoote van

Mr. F. L. WILLEKES MACDONALD.

*** Bevallen van een' ZOON *ADRIANA RUIGHART — RIEMERS.*

DEN HELDER (W.-O.), 15 September 1849. C. RUIGHART, Kapitein Mariniers.

*** Mijne geliefde Echtgenoot, *A. WIT*, beviel heden voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER.

ZAANDIJK, 15 September 1849. N. BRONKE.

*** Heden beviel van eenen ZOON *J. M. VAN LOON*, Echtgenoote van N. WAALEWIJN.

HAARLEM, 15 September 1849.

*** Op den 3den Augustus 1849 overleed te AMSTERDAM, in den ouderdom van 64 jaren, mijn geliefde Echtgenoot, de Hoog Edel-Gestrenge Heer WILLEM VAN OMMEN, gepensioneerd Kolonel en Kapitein ter Zee. Diep bedroefd staar ik, met zijne eenige Dochter (daar de Zonen uitlandig zijn), den dierbaren afgestorvene na.

W. A. HARSVELDT,
Wed. *W. van Ommen.*

Door afwezigheid dier Nabetrekkingen geschiedt nu eerst deze kennisgeving.

*** Heden avond overleed, na eene slepende ziekte, mijne hartelijk geliefde Dochter, JOHANNA ALBARDA, in den nog jeugdigen leeftijd van negentien jaren.

LEEUWARDEN, den 12den September 1849. B. ALBARDA.

*** Heden overleed mijn dierbare Echtgenoot, de Heer O. FABER, Oud-Wethouder dezer Stad, in den ouderdom van 83 jaren en 10 maanden en na eene zeer gelukkige Echtvereeniging van bijna 50 jaren.

DOCKUM, 12 September 1849.
N. HOORNSMA,
Wed. *O. Faber.*

*** Heden overleed, in den ouderdom van bijna 61 jaren, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de Wel-Edel-Gestrenge Heer A. DE GEUS, Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in de Provincie *Noord-Braband*, Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, enz.

'S HERTOGENBOSCH, den 13den September 1849.
E. J. KRETSCHMER,
Wed. *A. de Geus.*

*** Heden overleed, aan eene kortstondige, doch hevige ziekte, ons jongste Zoontje, WILLEM DANIEL, in den ouderdom van bijna 6 jaren.

GOUDA, 13 September 1849.
W. D. DE LANGE JR.
L. M. VAN EVERDINGEN.

Strekkende deze tot bijzondere en algemeene kennisgeving.

*** BRIELLE, 14 September 1849. Heden overleed ons jongste Kind, SEBASTIAAN HENDRIK LUCAS CORNELIS, ruim twee maanden oud.

Mr. A. M. DE ROUVILLE,
J. C. A. DE ROUVILLE, geb. LETTE.

*** Heden ontving ik de treurige tijding, dat mijn jongste Zoon, JACOBUS ANTHONIE VAN WIJK, 3de Stuurman aan boord van het Schip *'s Hertogenbosch*, Kapitein *Matthijsen*, den 2den Julij l. l., op de reize naar *Oost-Indie*, in den ouderdom van 20 jaren is overleden. De Alwijze, die hem wegnam, schenke mij kracht, om dit smartelijk verlies met gelatenheid te dragen.

WOERDEN, 13 September 1849.
H. VAN DER KAS,
Wed. *B. van Wijk.*

*** OUDSHOORN, 16 September 1849. Heden overleed onze teederbeminde oudste DOCHTER, in den jeugdigen leeftijd van bijna 20 jaren.

Eenige kennisgeving.
S. PIEK.
G. PIEK,
WESSELING.

*** De Heeren HOPE & C°., KETWICH & VOOMBERGH en Wed. WM. BORSKI adverteren, dat de **COUPONS**, verschenen 1/13 Julij 1849, der 6 pCts. *Russische Certificaten* van hunne Administratie, van heden af zullen worden betaald, ten Kantore van de **Associatie-Cassa**, te weten:

de *Coupons* groot Rs. 30, in Bank-Assignatiën, met f 15.70
en Idem groot Rs. 15, in Zilver, met . . . . . „ 27.48.

Alsmede dat, ingevolge Art. 7 van het uitgegeven Berigt, in dato 30 Junij 1824, de betalingen op de onderscheidene Buitenlandsche Plaatsen zijn bepaald als volgt:

	Coup. 6 pCt. in Bank-Assign.	*Coup. 6 pCt. in Zilv.*
Te *Londen* met	£. 1.6.—.	£. 2.5.5.
„ *Parijs* met	Fr. 33.—.	Fr. 57.77.
„ *Hamburg* met . . .	B°. Mk. 17.12.	B°. Mk. 31.1.
„ *Frankfort a/M.* met	24 vt. Fl. 15.43.	24 vt. Fl. 27.30.
„ *Berlijn* met	D. 8.28.	D. 15.19.

Amsterdam, 17 *September* 1849.

*** W. A. VAN WIERINGEN, Instituteur te Loenen aan de Vecht, verlangt een' SECONDANT van de Protestantsche Godsdienst, die den 3den Rang bezit, het Fransch onderwijst en vlug spreekt en met Kinderen uit den fatsoenlijken stand behoorlijk weet om te gaan. Brieven *franco.*

*** Tegen October of November wordt verlangd: Een APOTHEKERS-BEDIENDE, van de Protestantsche Godsdienst en van goede getuigschriften voorzien. Adres met *franco* Brieven, onder Letter J, aan het Postkantoor te Wageningen.

*** De Apotheker S. BLOM Hz., te Alkmaar, verlangt ten spoedigste een LEERLING. Brieven *franco.*

*** In eene der Overijsselsche Handelssteden vraagt men, op aannemelijke voorwaarden: Een vlug JONG MENSCH, ter opleiding in eene *Kruideniers-* en *Tabaks-Affaire.* Aanvrage *franco*, onder Lett. B. C., bij den Boekhandelaar BEUNK, te Deventer.

*** Eene Protestantsche BURGER JUFVROUW, 40 jaren oud, biedt zich aan tot geheel bestuur of assistentie in eene Huishouding, in of nabij Arnhem, liefst tegen Januarij, zullende zij alsdan hare Betrekking verlaten. Van af haar 17de jaar bij twee Familien werkzaam geweest zijnde, is zij in staat de voldoenste attesten overteleggen. Inclinerenden gelieven zich te adresseren, met *franco* Brieven, onder Letter B, aan Mejufvrouw de Wed. SWAAN, in de Rijnstraat te Arnhem.

*** Tegen 1° November verlangt men, in eene goede Dienst, eene bekwame 2de MEID, welke reeds in deze betrekking werkzaam geweest is. Adres aan het Postkantoor te Zwammerdam, onder Letter G., met *gefrankeerde* Brieven.

*** Op Zaturdag 22 September 1849, des morgens ten elf ure, zal voor Commissarissen en zoodanige belanghebbenden, als daarbij verkiezen tegenwoordig te zijn, ten Kantore van den Notaris A. PERK, te Hilversum, REKENING en VERANTWOORDING worden gedaan van de Administratie des Straatwegs van 's Graveland op Zoestdijk, over het jaar 1848/49.

De Coupons uit de Geldleening voor die Administratie, verschenen 1 October 1848 en 1 October 1849, zullen worden betaald, elke Coupon met f 12,50 per Aandeel, van den 1sten October e. k. af, ten Kantore van gemelden Notaris en van de Heeren NYPELS & CIE, te Amsterdam.

*** De **KERMIS** te Merkelo zal dit jaar **geen** plaats hebben en alléén **VEEMARKT** op Donderdag den 27sten September 1849 gehouden worden.

De Burgemeester,
(w. g.) W. GÖTTE.

*** De **KERMIS** te Benschop zal dit jaar **geen** plaats hebben, doch de **VEEMARKT** op Woensdag den 17den October e. k. gehouden worden, en is ook alsdan het zetten van *Kramen*, *Stalletjes*, *Draaiborden*, enz., te *eenenmale* verboden.

***** BESTEDING.**

Kerk- en Armenvoogden der Noorderkerk te Hoorn presenteren op Zaturdag den 29sten September 1849, des namiddags ten 7 ure, in de Noorderkerk, aan den minstaannemende te besteden: *Drie duizend zes honderd dubbele vaten* VRIESSCHE TURF, of zooveel meerder of minder, als dit jaar ter Distributie aan de Armen zullen benoodigd zijn. De Inschrijving zal moeten geschieden met gesloten Biljetten.

***** BROODBAKKERIJ.**

Door verandering van Affaire UIT DE HAND TE KOOP: Eene welbeklante en wel ter nering staande ROGGE- en TARWEBROOD en BESCHUIT-BAKKERIJ, te Purmerende. Te aanvaarden met 1 November of eerder en te bevragen bij den Eigenaar, JB. VAN DEN BERG, Broodbakker.

*** UIT DE HAND TE KOOP: Eene voorname, uitgebreide, welbeklante en winstgevende BOEK-AFFAIRE, alsmede complete, welingerigte BOEKBRUKKERIJ, met IJzeren Boekdrukpers, en eene kleine Hollandsche en Fransche LEESBIBLIOTHEEK. Tevens moet het Huis, waarin sedert jaren de Affaire is uitgeoefend, alsmede de Winkelopstand en Magazijn, worden overgenomen. Iemand hierop reflecterende adressere zich, met *franco* Brieven, onder de Letter M, bij de ERVEN J. VAN DE VELDE OLIVIER, Boekhandelaren te Zierikzee.

*** BRANTJES & C°. presenteren te verkoopen, ten overstaan van den Notaris C. BOOM JR., op Donderdag den 20sten September 1849, des namiddags ten 2 ure, in het Logement *het Paradijs*, te Purmerende: Eene mooije partij Oplandsche, Dramsche en Bijhavensche BALKEN, alsmede Nerva BALKEN, benevens diverse soorten van RUIG HOUT.

*** G. W. WESSELING zal op Vrijdag den 21sten September 1849, des namiddags ten drie ure, te Amsterdam, in *de Witte Zwaan*, op den Nieuwendijk, presen-

teren te verkoopen: Eene mooije, nieuwe, onaangebrokene partij STUKHOUT, eene mooije nieuwe partij DENNEN, VUGTEN, RONDHOUTEN en GREENEN, eene mooije nieuwe partij EIKENBALKEN, ROEDEN, KLOSSEN en KROMMERS; liggende als bij Notitiën wordt aangewezen, die aan het Kantoor van BONTEKONING en AUKES te verkrijgen zijn.

De Notaris Mr. H. W. VAN MARLE zal op Woensdag den 19den September 1849, des voormiddags ten tien ure, in het Lokaal op den Poot te Deventer, verkoopen:

DE HAVEZATE

DE LATHMER

en daarbij behoorende GOEDEREN, gelegen aan den Straatweg van Deventer, langs Zutphen, naar Arnhem, bij het Dorp Wilp, onder de Gemeente Voorst, Provincie Gelderland, welke op den 5den September laatstleden, door inzate en verder door verhoogingen, zijn gebragt op de volgende prijzen, als het:

Iste Perceel op	ƒ 80000.
IIde „ „	„ 4350.
IIIde „ „	„ 4050.
IVde „ „	„ 4500.
Vde „ „	„ 1500.
VIde „ „	„ 7000.
VIIde „ „	„ 1100.
VIIIste „ „	„ 2500.
IXde „ „	„ 1300.
Xde „ „	„ 3200.
XIde „ „	„ 700.
XIIde „ „	„ 6000.
XIIIde „ „	„ 4700.
XIVde „ „	„ 4500.
XVde „ „	„ 700.
XVIde „ „	„ 700.

De veertien eerste Percelen zullen, volgens gedane aankondiging in onderscheidene Dagbladen, ook in Kolommen en in eene generale Massa worden geveild.

De genummerde, meest alle zware EIKEN-, BEUKEN- en PEPPELENBOOMEN, op deze Percelen staande, te zamen 2148 stuks, zullen terzelfde plaats, daags na dien toeslag, des voormiddags te 10 ure, in 73 Percelen worden geveild. Kunnende dezelve door de Koopers van den Ondergrond, tegen betaling van 3 pCt. Premie, worden genaderd.

De aanwijzing zal geschieden door of van wege *Jacob Willems*, Bouwman op het *Soerhuis* (alwaar de Kaart ter visie zal liggen), en wel dagelijks, met uitzondering, ten opzigte van het Heerenhuis, van Zaturdag en Zondag en waarvoor men ook verzocht wordt belet te vragen.

De nadere Omschrijvingslijsten dezer Goederen en van de Boomen, benevens alle verdere informatiën, zijn te bekomen ten Kantore van bovengenoemden Notaris, in de Assenstraat te Deventer.

*** Op Zaturdag den 29sten September a. s., des voormiddags ten 11 ure, zal ten Huize van den Logementhouder *W. Bosman*, te Millegen, onder Apeldoorn, voor den tijd van zes jaren, in het openbaar worden verpacht: Het LANDGOED *MILLEGEN*, gelegen onder Apeldoorn, aan den Straatweg, met ongeveer 50 Bunders BOUW-, WEIDELAND en HEIDEVELD.

Te aanvaarden den 22sten Februarij a. s. Onderrigt omtrent de voorwaarden van verhuring is te bekomen bij den Heer H. VAN DEN HAM, te Barneveld. (Brieven *franco*.)

*** BELANGRIJKE VERKOOPING.

Op Maandag den 8sten October en volgende dagen zal door W. P. VAN STOCKUM, Boekverkooper te 's Gravenhage, verkocht worden: Eene aanzienlijke verzameling **BOEKEN**, in verschillende vakken van Wetenschappen en Kunsten, voornamelijk betrekkelijk *Godgeleerdheid, Oude Grieksche en Latijnsche Classici, Geschiedkunde, Natuur- en Wiskunde, Regtsgeleerdheid, Schoone Kunsten, Taal- en Letterkunde en Dichtkunst*; alsmede **KAARTEN, TEEKENINGEN, PRENTWERKEN, ETSEN en GRAVUREN**, door of naar de *voornaamste Meesters*; **PORTRETTEN en BOEKENKASTEN.** Meerendeels nagelaten door de **H. H. A. LIPKENS**, *Comm. der Orde van den Ned. Leeuw en die van St. Stanislas van Rusland, Staatsraad in Buitengewone Dienst en Directeur der Kon. Acad. te Delft*, en **Mr. C. R. VAILLANT**, *Ridder der Orde van den Ned. Leeuw, Raadsheer in den Hoogen-Raad.*

De **Catalogus** is op *franco* aanvrage verkrijgbaar.

*** De Boekhandelaar S. DE GREBBER SIMONSZ., te Amsterdam, heeft uitgegeven en algemeen verzonden:

NATUURKUNDE
NAAR DE BEHOEFTEN DES TIJDS,

benevens de *nieuwste Uitvindingen* en *Ontdekkingen* in die Wetenschap: voor de jeugd van beiderlei geslacht bewerkt door den Hoogl. J. H. M. VON POPPE. Naar de tweede Hoogd. uitgave, geheel volgens den tegenwoordigen stand der Natuurkunde omgewerkt en zeer vermeerderd door A. VAN LEE, onder toezigt van den Heer G. A. HONDEIJKER, te Amsterdam. Met zeer vele tusschen den tekst gedrukte Houtsneê-Figuren. Prijs ƒ 2,50; gebonden in half linnen ƒ 2,75.

☞ Dit Natuurkundig Leer- en Leesboek is door H. H. Recensenten ten zeerste ten gebruike bij onderwijs aangeprezen. Om over Inhoud, Prijs en uitvoering zelf te kunnen oordeelen ontbiede men het bij zijnen Boekverkooper, ter inzage.

*** EEN KOOPJE VOOR LEESGEZELSCHAPPEN.

I. **C. H. CLEMENS**, *Herinneringen en Ontmoetingen.* Nieuwe Schetsen uit Noord-Braband, Limburg en België. Met vier Platen. Voor ƒ 1,25, in plaats van ƒ 2,90.

II. **C. H. CLEMENS**, *Een nieuw Boek.* Met Vignet. Voor ƒ 1,25, in plaats van ƒ 2,75.

III. **ALEXANDER DUMAS**, *Ascanio, of de Goudsmid van Florence.* Eene geschiedenis onder *Frans I van Frankrijk.* Met Vignet. Voor ƒ 1,50, in plaats van ƒ 4,25.

Dit Boek is p. m. 500 bladzijden dik, zeer compressen druk, en bevat zoo veel als drie gewoon octavo Boekdeelen, van 300 bladz. elk.

IV. Sir **WALTER SCOTT**, *de Abt.* Een tafereel uit den tijd van *Maria Stuart.* 2 Dln. Voor ƒ 1,80, in plaats van ƒ 4,60.

Dit Werk, in hetzelfde formaat van *het Kasteel Kenilworth*, kan daarvan als tegenhanger strekken; immers, de Regeringen van de *trotsche Elizabeth* en de *ongelukkige Maria* zullen steeds in de geschiedenis onafscheidelijk zijn.

Nog enkele Exemplaren zijn voorhanden van **WALTER SCOTT'S** volgende Werken: I. *Het Kasteel Kenilworth.* 3 Deelen, met Pl. Voor ƒ 3,75, in plaats van ƒ 7,50. II. *St. Valentijnsdag, of het schoone Meisje van Perth.* 2 Deelen. Voor ƒ 2,25, in plaats van ƒ 7,20. III. *Anna van Geijerstein, of het Meisje van den Nevel.* 3 Deelen, met Pl. Voor ƒ 3,—, in plaats van ƒ 7,20. *Lord Nigel, of de Schot in Londen.* 2 Deelen. Voor ƒ 3,50, in plaats van ƒ 7,80. Alles *à contant* en op *franco* aanvraag, bij J. H. VAN DER BEEK, Achterburgwal, bij de Stilsteeg, te Amsterdam.

*** Door S. E. VAN NOOTEN, te Schoonhoven, is *op heden* uitgegeven en verzonden:

KERKELIJKE GESCHIEDENIS,
KERKELIJKE STATISTIEK EN
GODSDIENSTIG LEVEN
DER
VEREENIGDE STATEN van NOORD-AMERIKA,
DOOR
ROBERT BAIRD.
NAAR HET ENGELSCH BEWERKT DOOR
E. B. SWALUE,
THEOL. DOCT. EN PREDIKANT TE GOES.

Tweede en laatste Deel, 408 Bladz., met eene groote Kaart. Prijs ƒ 3,25.

Het eerste Deel is met eene Voorrede van Prof. N. C. KIST. De prijs der 2 Deelen compleet is ƒ 6,50.

VOOR DEN LANDBOUW

zijn bij H. A. KRAMERS, te Rotterdam, de navolgende werken uitgegeven:

I. ***JOHNSTON***, GRONDBEGINSELEN DER LANDBOUWKUNDIGE SCHEIKUNDE EN GEOLOGIE. Naar den vierden druk bewerkt door J. R. E. VAN LAER. Met eene Voorrede van G. J. MULDER. *Tweede, geheel omgewerkte en vermeerderde uitgave.* Prijs ƒ 3,—. De Voorrede van Prof. *G. J. Mulder* afzonderlijk 10 Cents.

II. ————, CATECHISMUS VOOR LANDBOUW, SCHEIKUNDE EN AARDKUNDE. Naar den 22sten druk bewerkt door J. R. E. VAN LAER. *Tweede, vermeerderde uitgave.* Prijs 40 Cents.

III. ***G. J. MULDER***, EEN WOORD BIJ DEN CATECHISMUS VAN JOHNSTON 15 Cents.

IV. ***H. KLOETE NORTIER***, CATECHISMUS DER PLANTKUNDE, bevattende de eerste beginselen dezer Wetenschap. Met een Voorwoord van T. A. W. MIQUEL. Met 57 Houtsneêfiguren. Prijs 75 Cents.

V. **Mr. *S. C. SNELLEN VAN VOLLENHOVEN***, DE SCHADELIJKE INSEKTEN IN TUINEN, met de middelen tot derzelver verdelging, enz. Met Platen. Prijs ƒ 1,40.

*** Bij den Boekverkooper JOHANNES MÜLLER, te Amsterdam, is verschenen:

BOOT, J. C. G., Latijnsche Vormleer, volgens de Spraakleer van *Madvig* bewerkt. 1847. Gr. 12°. ƒ -,80.

CORVEY, H. A., Anweisung zum möglichst richtigen Gebrauche der Zeichensetzung oder Interpunktion f. Niederl. Lehranstalten und für Diejenigen, welche sich selbst, ohne Lehrer, in derselben unterrichten und üben wollen. 1847. Gr. 8°. ƒ -,50.

CRUSIUS, G. Ch., Grieksch-Nederduitsch Woordenboek voor de Gedichten van *Homerus*, benevens eene verklaring der moeijelijke plaatsen, der gebruiken en instellingen van het helden-tijdvak. Voor Nederl. Scholen bewerkt door *Hm. Pol.* 1837. Gr. 8°. ƒ 5,40.

DOZY, R. P. A., Dictionnaire détaillé des noms des vêtemens chez les Arabes. Ouvrage couronné et publié par la troisième classe de l'Institut Royal des Pays-Bas. 1845. Gr. 8°. ƒ 5,20.

————, ————, Le même gr. in 4to. ƒ 8,30.

Fontes tres juris civilis Romani antiqui. — Legum XII tabularum, legis Juliae et Papiae Poppaeae et edicti perpetui Fragmenta. Adjectis tabulis chronologicis juris Romani. In usum lectionum Academicarum. 1840. Gr. 8°. ƒ 1,40.

GERICKE, J. F. C., Javaansch-Nederduitsch Woordenboek, op last en in dienst van het Nederlandsch Bijbelgenootschap zamengesteld, uitgegeven op uitnoodiging van het Nederlandsch Gouvernement en vermeerderd en verbeterd door *T. Roorda.* 1847. Gr. 8vo., *gecartonneerd* ƒ 22,90.

GROOT, A. D. CORNETS de, Javaansche Spraakkunst, uitgegeven in naam en op verzoek van het Bataviasche Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, door *J. F. C. Gericke*; tweede, verbeterde en vermeerderde uitgaaf, gevolgd door een Leesboek tot oefening in de Javaansche Taal, verzameld en uitgegeven door *J. F. C. Gericke*; op nieuw uitgegeven en voorzien van een nieuw Woordenboek, door *T. Roorda.* 1843. Gr. 8°. ƒ 7,80.

Handleiding tot de studie der Oudheid, door ***J. C. SPAKLER*** en ***J. HEEMSKERK Az.*** Dl. I (Inleiding, Taalkunde, Kritiek en Uitlegkunde, Geschiedenis der Oude Letterkunde). 1843. Gr. 8vo. ƒ 4,60.

Ook onder den Titel:

Letterkunde der Grieken en Romeinen, door ***J. C. SPAKLER*** en ***J. HEEMSKERK Az.*** 1843. Gr. 8°. ƒ 4,60.

JAARSVELDT, J. van, Handleiding tot het eerste onderwijs in de Hoogduitsche Taal, voor de Nederl. Jeugd. 1847. Gr. 8°. ƒ -,80.

————, ————, Beoefenende en vergelijkende Hoogduitsche Spraakkunst, ten gebruike voor Nederlanders. 1841. Gr. 8°. ƒ 1,60.

————, ————, Theoret. pract. und vergleichende Holländische Sprachlehre für Deutsche, zum Gebrauch in Schulen, und für den Selbstunterricht. 1838. Gr. 8°. ƒ 1,80.

MADVIG, J. N., Latijnsche Spraakleer voor Scholen, voor Nederlanders bewerkt door *J. C. G. Boot.* Tweede, verbeterde uitgaaf. 1848. Gr. 8°. ƒ 3,15.

POL, H., Algemeene Geschiedenis, ten dienste van Scholen en Huisselijk Onderwijs. 1841—42. 3 Stukken, gr. 8°. ƒ 8,45.

Ook onder de afzonderlijke Titels:

————, Geschiedenis der Oude Volken en Staten. 1841. Gr. 8vo. ƒ 2,25.

————, ———— Middeleeuwen. 1841. Gr. 8vo. ƒ 2,45.

————, ———— Volken en Staten van den nieuwen tijd 1842. Gr. 8vo. ƒ 3,75.

TEX, C. A. den, Encyclopaedia juris prudentiae. In usum lectionum Academicarum. 1839. 8°. major ƒ 5,75.

WILDE, A. de, Nederduitsch-Maleisch en Soendasch Woordenboek, benevens twee stukken tot oefening in het Soendasch; uitgegeven door *T. Roorda.* 1841. Gr. 8°. ƒ 3,75.

Binnen kort zal de pers verlaten:

BOOT, J. C. G., Latijnsche Syntaxis, volgens de Spraakleer van *Madvig* bewerkt. Gr. 12°.

*** De Boekverkooper P. J. PERSIJN, te Hoorn, is door aankoop eigenaar geworden van:

HANDLEIDING
TOT
WAARHEID EN DEUGD,
inzonderheid geschikt tot onderwijs van Kleine Kinderen, door
JOHANNES BREMER,

in leven Leeraar der *Doopsgezinden* te Amsterdam, en heeft daarvan heden de elfde druk ter perse gelegd, welke spoedig zal gereed zijn.

Bovengenoemde vraagt een LEERLING voor den *Boekhandel.*

*** VOOR GYMNASIËN EN INSTITUTEN.

Bij den Boekhandelaar H. C. SCHETSBERG, te Leeuwarden, zijn van de pers gekomen en alom verkrijgbaar:

Dr. *J. KAPPEYNE VAN DE COPPELLO.* RUDIMENTA der Grieksche Taal. DERDE DRUK. Op nieuw bewerkt door Dr. N. J. B. KAPPEYNE VAN DE COPPELLO, *Praeceptor bij het Gymnasium te Nijmegen.* 1849. à ƒ 1,80.

Mr. *A. J. J. BARE*, *in leven Rector te Leyden.* THEMATA of Opstellen ter vertaling in het Latijn, TWEEDE DRUK. Ingerigt volgens de tweede Uitgave der Rudimenta en naar de Latijnsche Spraakleer van MADVIG. 1849. à ƒ 1,80.

————. RUDIMENTA der Latijnsche Taal. TWEEDE, *verbeterde en veel vermeerderde druk.* à ƒ 2,40.

H. SCHEERDER, DIALOGUES Français et Hollandais, sur des sujets famuliers, à l'usage des Écoles. VIJFDE DRUK. à ƒ -,40.

J. VAN WIJK Rz. De verbuiging der zelfstandige en bijvoegelijke NAAMWOORDEN, voor de Nederduitsche en Fransche Talen, met eenige Opstellen ter vertaling, tot toepassing van dezelve. VEERTIENDE, veel vermeerderde en verbeterde druk à ƒ -,20.

————. De HULPWERKWOORDEN, voor de Fransche Taal, met eenige Opstellen, enz. VIJFDE DRUK. à ƒ -,20.

————. De VOORNAAMWOORDEN, voor de Fransche Taal, met eenige Opstellen, enz. TWEEDE DRUK. à ƒ -,25.

————. De REGELMATIGE WERKWOORDEN, voor de Fransche Taal, met eenige Opstellen, enz. TWEEDE DRUK. à ƒ -,60.

N. J. SINGELS, *Instituteur te Leeuwarden.* BRIEVEN ter vertaling in de Hoogduitsche Taal, voor jonge Lieden die zich in het naauwkeurig schrijven dier Taal en in den gemeenzamen briefstijl wenschen te oefenen. à ƒ -,40.

J. M. J. PANTEKOEK, *Leeraar voor de Wiskunst aan het Gymnasium te Leeuwarden.* Beginselen der CIJFERKUNST, benevens de Antwoorden der Voorbeelden. *Vier Stukjes.* à ƒ 1,40.

Ieder Stukje is ook afzonderlijk te bekomen.

*** Bij alle Boekhandelaars verkrijgbaar:
P. VAN DER BURG,
GRONDBEGINSELEN DER
NATUURKUNDE

Tweede, verbeterde en belangrijk vermeerderde, druk met 670 compress gezette bladzijden en 400 Houtsneê-figuren. Kompleet in één band. ƒ 4,20.
Idem gebonden in geprest linnen band. ƒ 4,60.

De goedkeurende stem van vele Docenten, die dit Werk bij hun onderwijs hebben ingevoerd, en de gunstige beoordeelingen van vele Tijdschriften getuigen dat de Schrijver inderdaad een LEER- en LEESBOEK heeft geleverd, dat de Natuurkunde in haren tegenwoordigen staat van vordering naar waarde voorstelt, het pad tot die wetenschap effent en veraangenaamt en zich onderscheidt door geleidelijke voordragt, populairen stijl en rijkdom van inhoud. G. B. VAN GOOR.

Gouda.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ en ZONEN.